

Beslut

**efter planerad kvalitetsgranskning vid
Montessoriskolan - Vigelsjö i Norrtälje kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19–20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Montessoriskolan - Vigelsjö avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer.

Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av huvudmannen. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framtidsytande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid Montessoriskolan - Vigelsjö i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver fördjupa sin analys av orsakerna till skillnader mellan flickors och pojkars resultat samt leda ett strategiskt jämställdhetsarbete.

Undervisning

Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i hög utsträckning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **19 juni 2025** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redovisningen skickas via e-post, till, skolinspektionen.stockholm@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Postadress: Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr SI 2024:8621) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektor, lärare, elevhälsa samt inkommen dokumentation och officiell statistik.

Rektorns uppföljning och analys

Rektorn följer kontinuerligt och på olika sätt upp och analyserar skolans kunskapsresultat, undervisningens genomförande, hur värdegrundsarbetet integreras i undervisningen samt lärares förutsättningar. Rektorn gör en bred uppföljning av kunskapsresultaten som omfattar omdömen, resultat från nationella prov och kartläggningar. Rektorn skaffar sig en bild av styrkor och utvecklingsbehov i undervisningen genom biträdande rektors lektionsobservationer, samt i möten med såväl lärare som elevhälsopersonal. Lärarnas förutsättningar att bedriva undervisningen följer rektorn upp i systematiska samtal med lärare och arbetslag. Rektorn har dragit tydliga slutsatser och söker förklaringar till olika resultat. Exempelvis har rektorn kunnat identifiera att resultaten i svenska och matematik på nationella proven för årskurs 3 över tid är låga. Rektorn har även noterat att de äldre eleverna i enkäter gett uttryck för en negativ utveckling vad gäller upplevelse av trygghet och studiero. Tillsammans med biträdande rektor har rektor lyft resultaten gällande den negativa utvecklingen med undervisande lärare. Den samlade analysen visar att undervisningen inte i tillräcklig grad möter elevernas behov av struktur vad gäller lektionsupplägg samt ordningsregler. Rektorn bedriver i övrigt ett analysarbete som görs på olika nivåer; dels genom analysmöten löpande vid fyra tillfällen under läsåret med fokus på enskilda klasser, dels övergripande för hela skolan terminsvis. På analysmötena diskuterar och analyserar rektorn tillsammans med ansvariga lärare och representanter från elevhälsan bland annat kunskapsresultat, samt hur

värdegrundsarbetet integreras i undervisningen. Därutöver gör rektorn en övergripande analys av skolans samlade resultat.

Rektorn fattar beslut om utvecklingsinsatser och resursfördelningen och har en tydlig koppling till de behov som har identifierats. De låga resultaten för nationella proven i årskurs 3, har inneburit att rektorn bland annat tagit initiativ till att fortbilda lärarna i Läslýftet samt tillsammans med lärarna tittat närmare på undervisningsmetoder i matematik med fokus på de delmoment där eleverna har bristande kunskaper. Utifrån de låga resultaten kring trygghet och studiero har rektorn initierat samtal med och mellan lärare som omfattar diskussioner kring samsyn och utbyten av praktik vad gäller ordning samt lärarens roll och ledarskap i klassrummet. Rektorn fördelar och omfördelar löpande i samråd med elevhälsan resurser utifrån identifierade behov som synliggjorts genom uppföljning och analys kopplat till lågstadiets utvecklingsområde med läs- och skrivutveckling och matematik. Rektorn har som en del i det arbetet exempelvis stärkt upp de specialpedagogiska insatserna och anpassningen av resurser efter behov.

Rektorns ledning och organisation

Rektorn leder det pedagogiska arbetet utifrån ett tydligt fokus på skolans kunskapsuppdrag, och organiserar så att obehöriga lärare får en planerad introduktion på skolan och stöd i sitt arbete och sin undervisning. Rektorn har skapat en tydlig organisation för samverkan mellan lärare och med elevhälsan och det kollegiala lärandet bedrivs utifrån beslutade utvecklingsområden. Samtliga lärargrupper arbetar för närvarande med läsutvecklande arbetssätt och kompetensutveckling av lärarrollen, vilket har sin grund i de behov rektorn konstaterat. Rektorn leder och följer upp arbetet, planerar och skapar strukturer tillsammans med arbetslagsledare och följer även upp att arbetet ger avtryck i undervisningen. Dock framgår av intervjuer med lärare och elevhälsa att det värdegrundsarbete som rektor initierat inte är tydligt för all personal. Skolan har tydliga rutiner och förhållningssätt exempelvis kring frånvarohantering och anmälan om kränkande behandling. Nyanställda och obehöriga lärare får en introduktion när de börjar på skolan och nyutexaminerade lärare tilldelas en mentor.

Rektorns ledning av skolans jämställdhetsarbete

Rektorn arbetar med jämställdhetsfrågor men leder inte ett strategiskt jämställdhetsarbete på skolan. Rektorn följer upp olika resultat, till exempel kunskapsresultat och enkätresultat, utifrån ett jämställdhetsperspektiv och gör till viss del en analys. Till exempel visar resultaten att flickor har bättre studieresultat än pojkar då fler flickor än pojkar blir godkända. Vidare visar rektorns uppföljning att det finns en tendens till att flickor är mer positiva till skolan över lag. Analysen är dock begränsad till förklaringen att skillnaderna mellan könen är små. Lärarna arbetar med jämställdhet i sin

undervisning och rektorn följer till viss del upp detta genom att skolledningen arrangerar forum där lärarna planerar sitt värdegrundsarbete, där jämställdhet bland annat ingår. När rektorn genomför samtal med lärare och arbetslagsledare i olika forum följer rektorn exempelvis upp hur lärarna omsätter läroplanens delar om jämställdhet i sin undervisning. Rektorn har uppmärksammat att lärarna inte på ett tydligt sätt kan redogöra för jämställdhetsuppdraget i undervisningen och konstaterar att det finns behov av ett fördjupat arbete i verksamheten där medvetenheten om det normkritiska tänkandet behöver förtydligas.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver fördjupa sin analys av orsakerna till skillnader mellan flickors och pojkars resultat samt leda ett strategiskt jämställdhetsarbete.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att rektorn inte leder och styr ett strategiskt jämställdhetsarbete på skolan för att se till att alla elever oavsett könstillhörighet ges samma förutsättningar att lära och utvecklas.

Visserligen följer rektorn upp skolans resultat ur ett jämställdhetsperspektiv men det saknas en djupgående analys av resultaten vilket gör att rektorn kan missa viktiga parametrar att ta hänsyn till i sin prioritering av skolans utvecklingsområden. Att jämställdhetsarbetet inte sker strategiskt, riskerar medföra att elevernas lärande och personliga utveckling begränsas.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn tillsammans med lärarna organiserar ett strategiskt jämställdhetsarbete. Det kan förslagsvis handla om att utifrån ett könsperspektiv följa upp och analysera kunskapsresultat men också att analysera trygghetsresultat och studiero, skolkultur, talutrymme i klassrummen, elevhälsans arbete i förhållande till kön, samt hur jämställdhetsfrågor lyfts i undervisningen. Det analysen visar kan rektorn använda som underlag för beslut om utvecklingsområden för att försäkra sig om att rätt prioriteringar görs. Rektorn bör sträva efter att samtlig personal ska ha en medvetenhet om hur normativa föreställningar riskerar att begränsa elever i deras lärande, val och utveckling samt skolans roll i att motverka detta. För vidare läsning rekommenderas Skolinspektionens rapport om lärares arbete med att tidigt motverka

könsbundna val¹ samt Skolverkets material Aktivt jämställdhetsarbete i skolan.²

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektor, lärare, elevhälsa och elever samt observationer och inkommen dokumentation.

Stimulans och anpassningar utifrån elevers behov och förutsättningar

Lärarna arbetar över lag för att stärka elevernas självförtroende och motivation. De flesta lärare arbetar med att stärka elevernas självförtroende, exempelvis genom att ge dem återkoppling på uppgifter, visa vad eleverna lärt sig och på progression. Lärarna lyckas också skapa goda relationer och ett tillåtande klassrumsklimat. Det gör de exempelvis genom att visa värdet av att eleverna vågar fråga om de inte förstår, vågar prova och göra fel och se det som en del i lärandet. Lärarna arbetar också med att stärka elevernas motivation genom att ge dem uppgifter de kan klara av att genomföra.

Av granskningen framgår att lärarna anpassar undervisningens innehåll och arbetssätt så att det stimulerar och utmanar alla elever. Personal arbetar aktivt med anpassningar för elever i behov av stödinsatser och lärare i samverkan med elevhälsan arbetar med en stor variation i anpassningarna. Lärarna utmanar de elever som har behov av det och arbetet underlättas av att klasserna är åldersintegrerade.

Elevers delaktighet i undervisningen och i sitt eget lärande

Granskningen visar att lärarna ger eleverna ett reellt inflytande på arbetsformer och innehåll i undervisningen. Rektorn inhämtar elevernas

¹ Skolinspektionen (2024). Lärares arbete med att tidigt motverka könsbundna val. Tematisk kvalitetsgranskning. Stockholm: Skolinspektionen.

² Skolverket (2024). Hämtad från Skolverkets hemsida [Aktivt jämställdhetsarbete i skolan - Skolverket](#) Hämtad 21 februari 2025.

synpunkter i syfte att utvärdera och utveckla undervisningen i form av enkätfrågor. Lärarna tar också egna initiativ till utvärdering av undervisningen i form av spontana frågor och diskussioner i klassrummet samt i utvecklingssamtalen. Lärarna arbetar till viss del med att involvera eleverna i planeringen av undervisningen. Exempelvis får eleverna efter önskemål genomföra fler praktiska uppgifter i ett ämne och i ett annat ämne ha fler muntliga redovisningar.

Lärare utformar undervisningen så att eleverna får möjlighet att reflektera över sitt eget lärande. I intervjuer med lärare och elever framkommer att lärare på olika sätt ser till att elever får möjlighet att arbeta med frågor utan ett givet svar. Exempelvis får elever, diskutera aktuella ämnen och diskutera utifrån reflekterande frågor vid läsning av texter. Eleverna får också reflektera kring sitt eget lärande och vad de har lärt sig, bland annat genom en utvärdering som fylls i inför utvecklingssamtalen.

Målfokus, variation och aktivt lärarstöd

Undervisningen är över lag strukturerad och varierad och lärarna arbetar till del med att tydliggöra syftet med undervisningen och att aktivt stödja eleverna. Lektionerna innehåller en tydlig start med en gemensam introduktion som förmedlar lektionsinnehållet. De flesta lärare anpassar sina förklaringar för eleverna och beskriver hur de olika delmomenten i en lektion hänger ihop i riktning mot undervisningens mål och syfte. Det finns sammanhang och logiskt flöde i lektionerna. Det skapar lärarna genom att de exempelvis varierar lektionernas upplägg på ett genomtänkt sätt utifrån ämne, lektionernas längd och innehåll. Eleverna får också växla mellan att arbeta enskilt, i par eller i grupp och aktiviteterna varierar under lektionerna, exempelvis genom att lärarna håller genomgångar och eleverna får anteckna, att eleverna får skriva texter av olika slag, se på film, dramatisera och laborera. De flesta lärarna arbetar med ambitionen att försäkra sig om att alla elever förstår och kommer i gång med arbetet. Dock framkommer i intervjuer med elever och i Skolinspektionens observationer att några lärare har svårt att hinna med att aktivt stötta alla elever under lektionerna. Lektionerna avslutas gemensamt och omfattar ofta en summering av lektionen eller en koppling till dagens fortsatta schema.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom området men vill påtala vikten av att lärare försäkrar sig om att alla elever har förstått instruktioner, begrepp och innehåll samt ytterligare förklarar eller repeterar moment så att eleverna kan arbeta mer självständigt.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektor, lärare, elevhälsa och elever samt observationer och inkommen dokumentation.

Arbetet för studiero och lugn miljö

Personalen bedriver ett samlat arbete för att främja studiero på skolan. Det finns gemensamma metoder och arbetssätt för att skapa en lugn miljö på lektionerna. Exempelvis har alla elever oavsett ålder fasta placeringar i klassrummen och mobiltelefoner samlas in i början av skoldagen. Eleverna är också delaktiga i arbetet med studiero genom att de tillsammans med sin mentor tar fram klassrumsregler. Dessutom fångas elevernas upplevelse av studieron upp genom en enkät och i samband med att de utvärderar undervisningen. Rektorn har noterat att det finns skillnader i hur lärarna hanterar studieron och har därför initierat gemensamma diskussioner som fokuserar på lärarens roll i klassrummet. Såväl lärare, elever och rektorn beskriver att det oftast är god studiero under lektionerna och att eventuella störande moment hanteras av lärarna.

Arbetet för trygghet

Personalen arbetar, under ledning av rektorn, medvetet för att skapa trygghet. Det främjande trygghetsarbetet på skolan omfattar aktiviteter och insatser på olika nivåer. Till exempel har kuratorn introducerat ett arbetsmaterial om värdegrund som lärarna kan använda i sina klasser. Det pågår också insatser för att utveckla och upprätthålla gemensamma förhållningssätt i trygghetsarbetet. Bland annat arbetar lärarna medvetet med språkbruk, konflikthantering och kamratskap och rektor har sett till att rastvärdar arbetar utifrån överenskomna förhållningssätt. Vidare visar granskningen att förebyggande arbete och åtgärdande insatser utgår från uppföljning och analys av tryggheten på skolan. Exempelvis besvarar elever i alla årskurser åldersanpassade enkäter avseende trygghet och bemötande och personal och elever kartlägger gemensamt otrygga platser. Rektorn leder arbetet med att identifiera behov av insatser, besluta om insatser och att utvärdera tidigare insatta åtgärder dels inom ramen för skolans

analysmöten. Även eleverna är på flera sätt involverade i beslut om åtgärder bland annat i samverkan med elevrådet.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr22, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektor, lärare, elevhälsa samt inkommen dokumentation och officiell statistik

Rektorns analys av omdömen

Granskningen visar att rektorn följer upp och analyserar lärares bedömningar i syfte att identifiera eventuella avvikelser och att rektorn har förklaringar till de avvikelser som identifieras. Ett exempel på avvikelser som rektorn har identifierat är att elever i årskurs 3 som ej nått kunskapsmålen i nationella proven har blivit godkända i slutet av terminen. Rektor har fört samtal med berörda lärare kring bedömningarna i de aktuella fallen och tar då även del av underlagen för dessa bedömningar och följer upp med frågor till lärare. Rektorns uppföljning visar att i vissa fall har lärares förhållningssätt i bedömningen av elevernas kunskaper baserat sig på en ambition att sätta högre omdöme än elevers kunskapsnivåer. Därför har rektorn fört samtal med berörd lärare angående lärares ansvar som myndighetsutövare.

Kvalitetssäkring av bedömningar och omdömen.

Granskningen visar att rektorn ser till att lärarna använder olika metoder för att kvalitetssäkra sina bedömningar. Rektor ser till att alla lärare använder olika metoder, även om lärarnas metoder till viss del skiljer sig åt. En stor del av arbetet grundar sig i att merparten av lärarna arbetar gemensamt, inom årskurserna med planering av undervisningen och i denna ingår även gemensamma bedömningssituationer som lärarna bedömer tillsammans. Därutöver används Skolverkets bedömningsstöd. Vidare arbetar lärare med kontinuerliga screeningar i exempelvis läsinläring och resultaten av dessa används även som ett stöd i bedömningsarbetet.

Granskningen visar att rektorn ger lärarna förutsättningar att samverka kring bedömningsfrågor och organiserar verksamheten så att lärarna regelbundet diskuterar frågor som rör bedömning, tolkning av styrdokument och elevprestationer. Vid bedömning av nationella prov organiserar rektorn tillfällen då samtliga lärare i ämnet gemensamt arbetar med att sambedöma de oidentifierade proven. Lärarna har ytterligare inplanerad mötestid för sambedömning vid vissa arbetsplatsträffar och arbetslagsmöten. Sambedömningen sker i parallellklasserna och årskursvis, med lärare med samma behörighet i aktuellt ämne, samt med speciallärare. Det saknas förutsättningar för sambedömning med ämneskollegor för lärare på skolan som arbetar ensamma i sitt ämne.

Beslutet har fattats av Indra Kullenberg, utredare.

I den slutliga handläggningen har Anna Cervell, utredare (föredragande), medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Fyra lektionsobservationer.
- En gruppintervju med elever.
- En gruppintervju med lärare.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för möjlighet till yttrande.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter.

Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i omdömen och betyg? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte skolenheten den 21 januari 2025. Besöket genomfördes av Anna Cervell och Indra Kullenberg. Montessoriskolan Vigelsjö är en friskola belägen i Norrtälje kommun. Skolan har elever i förskoleklass och årskurserna 1-4. Förskoleklassen ingår inte i granskningen. Vid granskningstillfället går cirka 117 elever i årskurs 1-4. Skolan leds av en rektor som till sin hjälp har en biträdande rektor.